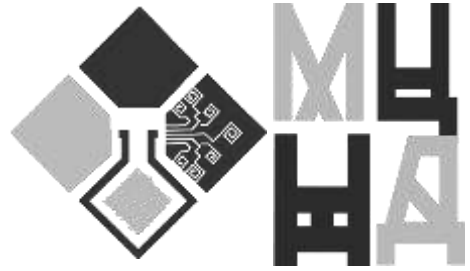

МАТЕРІАЛИ ІІ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СВІТОВІЙ НАУЦІ: ЗАДАЧІ ТА ВИКЛИКИ

| 19 січня 2024 рік
м. Кривий Ріг, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2024

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Голова оргкомітету: Рабей Н.Р.

Верстка: Білоус Т.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 294 від 16.06.2023).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

П 26 **Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики:** матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Кривий Ріг, 19 січня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. — 552 с.

ISBN 978-617-8126-97-1

DOI 10.36074/mcnd-19.01.2024

Викладено матеріали учасників II Міжнародної спеціалізованої наукової конференції «Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики», яка відбулася 19 січня 2024 року у місті Кривий Ріг.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2024

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2024

ISBN 978-617-8126-97-1

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Ольшанський Д.В.

канд. пед. наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови та комунікації

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Здатність професійного спілкування іноземними мовами у процесі виконання фахових завдань, вміння використовувати отримані знання та сформовані навички іншомовного професійного спілкування визначено серед інших пріоритетних компетентностей у чинних освітньо-професійних програмах підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи [1].

Питаннями змісту професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи у контексті компетентісного підходу висвітлено у численних дослідженнях, зокрема, Л. Артюхової, Н. Гайсинюк, І. Гузій, О. Кухтяк, М. Макарової, О. Матвієнко, А. Соляник, та ін.

Водночас, аналіз існуючих досліджень з проблеми формування іншомовної мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи виявив недостатню увагу з боку дослідників саме до цього аспекту професійної підготовки. Варто зазначити, що особливості сучасного етапу розвитку суспільства та вищої освіти, посилення ролі англійської мови у суспільно-політичному та професійному житті українців викликають певну необхідність сучасного переосмислення ролі формування англомовної мовленнєвої компетентності у загальному процесі професійної підготовки фахівців, обґрунтування нових поглядів на цілі та принципи навчання, оптимізацію вже існуючих методичних підходів та пошук нових, що є адекватними новим умовам.

Отже, **метою** нашого дослідження є визначення особливостей змісту та методики навчання англійської мови за професійним спрямуванням майбутніх фахівців інформаційної, архівної та бібліотечної справи з урахуванням чинної нормативної бази, проведених на цьому терені досліджень, а також існуючих та перспективних потреб вказаної категорії студентів у процесі їх професійної підготовки.

У сучасних умовах освіти університети володіють значною автономією щодо визначення змісту професійної підготовки як на рівні формування освітніх програм, так і в конструюванні змісту окремих дисциплін. Це повною мірою стосується і формування англомовної компетентності студентів. Пріоритетна тематика мовлення, матеріали для мовленнєвої діяльності, використані засоби навчання завжди є і будуть предметом не лише колективної, але й індивідуальної діяльності кожного окремого викладача, вираженням його чи її досвіду, творчості, методичних пошуків і практичних напрацювань. Учасники навчального процесу в сучасних умовах мають доступ до широкого кола навчальної та фахової літератури, ресурсів і матеріалів Інтернет, і саме досвідчений та кваліфікований викладач здатен добирати тематику, матеріали та засоби навчання, які відповідають поставленим цілям. За нашими спостереженнями, у сучасному інформаційному просторі легко

«розгубитись», не маючи потрібного досвіду та практики, і не існує альтернативи вмінню викладача орієнтуватись у морі інформації, виокремлювати головне від другорядного, добирати ресурси та матеріали, які оптимізують процес навчання, а також будуть максимально слугувати професійним та комунікативним потребам.

Викладачі, як правило, колективно або одноосібно укладають робочу програму дисципліни, базуючись на нормативних документах, зокрема, освітньо-професійній програмі. Треба визнати, що завжди кожен такий продукт буде унікальним, так само неповторним і особливим стане його методична реалізація викладачем у конкретних умовах з групою студентів. Це повною мірою стосується відбору пріоритетної тематики. З власного та масового досвіду уявляється, що тематика повинна відображати пріоритетні професійні теми та комунікативні ситуації, водночас, включати теми та ситуації загальної повсякденної сфери. Останні можуть мати універсальне спрямування – бути важливими як для професійного, так і непрофесійного спілкування майбутніх бібліотекарів, наприклад, читання та обговорення літературних творів, інформації про життя і творчість видатних письменників, популяризацію літературних творів у кінематографі тощо. Така робота також слугує формуванню соціокультурної та лінгвокраїнознавчої компетенцій студентів, що є важливим компонентом іншомовної мовленнєвої компетентності взагалі.

Читання англійської фахової літератури завжди було і залишається одним з пріоритетних видів роботи на аудиторних заняттях та у контексті самостійної роботи студентів [2]. Важливим результатом є не лише ознайомлення з фаховою термінологією, але й теоретичними та практичними досягненнями в означеній галузі в англійськомовних країнах, цінним досвідом (особливо США) на цьому терені. Читання в аудиторії завжди буде мати певні обмеження з огляду на ліміт часу, і тому лівова частка цієї роботи природно ефективно реалізується в умовах самостійної та проектної роботи студентів. Обсяг фахових текстів для самостійного опрацювання може бути значно більшим; відповідно, викладач має сформулювати у студентів прийоми екстенсивного читання значних за обсягом текстів з охопленням загального змісту прочитаного. Контроль ефективності виконаної роботи доцільно забезпечити у вигляді стандартного письмового тесту або тестових завдань в електронному середовищі **MOODLE** або на базі інших платформ.

У зарубіжній методиці викладання англійської зі спеціальними цілями (*English for special purposes*) вже довгий час є полярною концепція інтегрованого навчання мови і предмету (*Content and language integrated learning*), відповідно до якої процес навчання англійської мови зі спеціальними цілями організовано відповідно до логіки та структури викладання спеціального предмету (предметів) [3]. Стосовно навчання англійської мови майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи ця концепція, на нашу думку, має значний потенціал і ми пропонуємо реалізувати її основоположні ідеї для оволодіння знаннями, уміннями і навичками у контексті опрацювання окремих змістових блоків та тем професійного спрямування.

Для викладачів вищої школи, які викладають англійську мову студентам нефілологічних спеціальностей, майже аксіоматичним є той факт, що ефективна мовленнєва діяльність студентів можлива лише за умови забезпечення її нерозривного зв'язку з формуванням стабільних навичок володіння граматичними структурами та лексичними одиницями, тобто лінгвістична компетентність студентів. Ми розглядаємо систематичне повторення граматичних та лексичних

блоків та активізацію відповідних мовних навичок як необхідний компонент формування мовленнєвої компетентності. З огляду на це, уявляється доцільним добір викладачем відповідних завдань і видів роботи, системи фонетичних, лексичних та граматичних вправ, у тому числі через використання технічних можливостей та інформаційних технологій. У зв'язку з останнім, особливо перспективним уявляється використання ресурсу **YouTube** для формування навичок та умінь аудіювання як у контексті аудиторної, так і самостійної роботи студентів. Ресурс містить значну кількість професійно-орієнтованих та країнознавчих матеріалів для бібліотекознавців, зокрема, різноманітні інтерв'ю з літераторами, відеолекції, відеоблоги тощо. Ефективне використання цих матеріалів вимагає від викладача, по-перше, методичної кваліфікації, що дозволить грамотно їх опрацювати та надати їм навчального спрямування та відповідної форми, а по-друге, готовності самому опанувати професійними тонкощами та нюансами, які представлені цими матеріалами. Нарешті, використання різноманітних форм роботи, різних видів вправ і завдань, засобів наочності та технічних засобів має підсилити мотивацію та інтерес студентів до англійської мови, інших фахових предметів, обраної майбутньої професії.

Отже, підсумовуючи сказане, окреслимо напрями, за якими прогнозується визначення вимог до змісту та методики навчання англійської мови за професійним спрямуванням майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи:

1. Науково-обґрунтований і творчий добір викладачем або укладачем робочої програми тематики мовлення, яка повинна відображати пріоритетні професійні теми та комунікативні ситуації, включаючи при цьому теми та ситуації загальної повсякденної сфери та суміжні з професійною.

2. Організація читання фахової літератури для ознайомлення з фаховою термінологією, теоретичними та практичними досягненнями у професійній сфері в англійськомовних країнах, у тому числі з використанням потенціалу екстенсивного читання.

3. Використання концепції інтегрованого навчання мови та предмету для опанування матеріалом у розрізі окремих змістових блоків та вивчення важливих тем професійного спрямування.

4. Систематичне повторення граматичних та лексичних блоків та активізація відповідних мовних навичок як необхідний компонент формування мовленнєвої компетентності, добір викладачем відповідних завдань і видів роботи, системи фонетичних, лексичних та граматичних вправ, у тому числі через використання технічних можливостей та інформаційних технологій.

У подальших публікаціях ми плануємо розвинути теоретичні розвідки для визначення продуктивних ідей у цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Освітньо-професійна програма. 029.00.02. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа. Другий магістерський рівень. https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/ij/2022/opp_iba_mag_2022_new.pdf
2. У. Кецик-Зінченко. Вплив англійськомовних фахових текстів на вивчення термінологічної лексики студентами немовних факультетів. Освітній простір України. №16.(2019). – С. 198-205. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/esu/article/view/2545/2988>
3. Ю. Руднік. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання: світовий досвід. Міжнар. наук.-практ. конф. [«Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики»], (м. Львів, Україна, 9 серпня 2013 року). - С. 63-67.